

Samleskinnen

Nr. 2/2003 – Årgang 8

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening



I dette nummer:

Har vi råd til våre fremtidige pensjoner?

Konferanse i oljevalget

Intervjuer og mye annet...

Samleskinnen

Utgitt av:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124
4011 Stavanger
Mandag–fredag 08.00–15.30
Tlf: 51 84 04 50
Faks 51 84 04 80
Hjemmeside: www.rele.no
E-post: nekfd7iri@rele.no

Redaktør: Kai Christoffersen
Mobil nr.: 930 22 923
Mail: kchristo@c2i.net

Redaksjonen: Arbeidsutvalget
Opplag: 2.000
Trykk: Allservice, Stavanger

Telefon:
Stavanger 51 84 04 50
Haugesund 52 71 31 38

Faks:
Stavanger 51 84 04 80
Haugesund 52 71 79 98

Spørsmål vedrørende on-/offshoreavtalen:
John Helge Kallevik 51 84 04 54

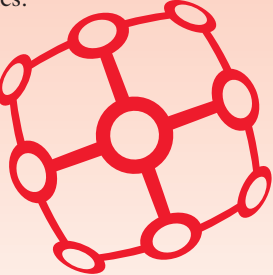
Spørsmål vedrørende akkordtariffen:
Egil Willy Kristensen 51 84 04 52

Leder:
Øivind Wallentinsen 51 84 04 53

Annonse:
Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:
Nr. 1–2003 = 21. februar.
Nr. 2–2003 = 21. mai.
Nr. 3–2003 = 5. september
Nr. 4–2003 = 21. november.

I posten ca. 3 uker etter deadline
Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.



Årets mellomoppgjør er verd noen kommentarer nå rett før sommerferien tar til. De fleste har fått med seg at årets mellomoppgjør ga ett tillegg på 5,6% eller 7,12 kr på LOK (landsoverenskomsten for elektrofagene) § 3A. Vi har fått en del signaler som tyder på at NELFO (arbeidsgiverne) har/har hatt en hvis aktivitet knyttet til mellomoppgjøret. Det kan virke som det i første rekke har godt ut på å forsøke å redusere årets tillegg ute i bedriftene. For å gjøre det helt klart så har vi en tariffbestemmelse knyttet til fastlønn som sier at den bedriftsinterne avtalen følger tariffperioden. Det betyr i klartekst at ved et mellomoppgjør skal tillegget som fremkommer sentralt legges på toppen av den lønna som er avtalt i bedriften. Så står det videre en tekst som sier at det er forhandlingsrett i tariffperioden, men det forutsetter enighet hvis det skal foretas endringer i tariffperioden. Vi kan bruke et eksempel: det er avtalt en fastlønn mellom klubb og bedrift på kr. 150,-. Dette beløpet skal legges 7,12 fra 15. mai. Hvis bedriften krever forhandlinger og f.eks. foreslår at ny fastlønn skal være kr. 155,- så er forutsetningen for at denne innføres at klubb og bedrift er enige, er det ikke enighet er ny fastlønn kr. 157,12. Siden det er mulig å gjøre endringer i fastlønnsavtalen i perioden vil jeg kommentere det spesielt. Bakgrunnen for en slik åpning er etter min mening på sin plass hvis f.eks. bedriften går inn på nye områder som ikke fastlønnsavtalen tar høyde for, det kan f.eks. være en bedrift som kun har drevet med sterkstrøm som i tariffperioden bygger opp en telefoniavd. Hvis ikke fastlønnsavtalen er så generell at montørene innenfor telefoni kan plasseres rett inn i den, sier det seg selv at klubb å bedrift må ha muligheten til å forhandle og endre fastlønnsavtalen slik at den passer for hele bedriften. Det er verd å merke seg at også i slike tilfeller kreves det enighet for å foreta endring av fastlønnsavtalen. Det er også slik at reguleringsbestemmelsen som i årets mellomoppgjør ga kr. 7,12 er en del av tariffavtalen, så hvis vi ikke «tar imot» tillegget reduserer vi samtidig verdien av tariffavtalen. Jeg vil oppfordre de som eventuelt måtte ha problemer med å få tillegget på kr. 7,12 til å ta kontakt med Rogaland Elektromontørforening slik at vi kan hjelpe.



Lederen har Ordet

Så over til noe helt annet, som kjent skal det være kommune og fylkestingsvalg i høst. Siden dette er siste nummeret av Samleskinnen før høstens valg vil jeg benytte anledningen å kommentere valget her. Først og fremst er det viktigst av alt, at alle som har stemmerett benytter seg av denne retten, slik at vi får en representasjon i kommune/fylke som gjenspeiler folkets vilje. Selv om det er kommune og fylkestingsvalg vil jeg knytte noen kommentarer til to viktige utvalg som skal avgi sin innstilling til høsten etter valget er over. Disse utvalgene er Pensjonskomisjonen og Arbeidslivslovutvalget (gjennomgår arbeidsmiljøloven, ferieloven etc.). Resultatet av arbeidet i disse utvalgene samt debatten i etterkant og de endelige vedtakene som gjøres i forbindelse med disse får betydning for hver enkelt av oss. Hvis vi begynner med Pensjonskomisjonen tror jeg det blir slik at forslagene fra den vil gå utpå at det offentlige skal bidra med mindre pensjon til den enkelte og det skal bli vanskeligere å gå av med pensjon før fylte 67 år. Argumentene som vil bli fremført er sannsynligvis noe slikt som at vi ikke har råd til å videreføre dagens ordninger og at det stadig blir flere eldre etc. Da kan det være på sin plass å tenke på hva konsekvensen av forslagene vil være hvis de blir vedtatt. Jeg vil tippe at da vil kravene bli fremført ved tariffoppgjørene slik at vi får arbeidsgiverne til å bidra både i forhold til størrelsen på pensjonen og at det blir mulig å gå av med pensjon tidligere enn 67 år. Dette betyr for meg at vi i fremtiden skal bruke tariffoppgjørene til å opprettholde goder som folk før oss har kjempet frem slik at de i dag er rettigheter som den enkelte har. For å si det litt enkelt frykter jeg at vi skal betale for disse rettighetene både 2 og 3 ganger og i tillegg skal vi sannsynligvis være fornøyde med å ha fått det til. Arbeidslivslovutvalget skal også levere sinn innstilling i høst. Jeg frykter at forslagene og vedtakene i forbindelse med dette utvalget fort kan reversere rettighetene og vernet om arbeidstakerne tilbake til 1950 tallet. Jeg tror at også her vil vi benytte tariffoppgjørene i fremtiden for å få tariffesta det som i dag er lovfesta. Vi kan også her stå overfor å måtte «betale» for tidligere seirer både 2 og 3 ganger. Med bakgrunn i dette mener jeg at høstens valg også er et veldig viktig signal til rikspolitikkerne om hvilken retning vi ønsker at samfunnet skal bevege seg i. Hvis vi ikke ønsker omkamper på opparbeida rettigheter må vi stemme deretter.

Tilslutt vil jeg ønske dere alle en riktig god sommer og et godt valg.

Innhold:

Lederen har ordet	2
Forkortelser	3
Fremtidige pensjoner	4–6
Årsmøte i fagforeningen	7
Mellomoppgjøret 2003	8
Styrekonferanse i fagforeningen	9
Helse, miljø og sikkerhet	10
Økt risiko i Nordsjøen	11
Dagskonferanse for oljebransjen	12
Intervju med Ove Toska	13
Intervju med ansatte	14
1. mai markering	15
Årsmøte i distriktet	16
Oljekonferanse	17
Årets vakreste høstkveld	18
Redaktørens hjørne	19
ABB og Aker deltar i forskningsprosjekt	20
Pensjonisttur Få arbeidskonflikter i 2002	21
Økende oppdragsmengde for ABB OS	22
Lyse Gass investerer 670 millioner uten statsstøtte	23
Fri flyt av kapital	24–26
Norge på 2. plass i EU	26
Orientering om distriktets oppgaver	27
Ekstraordinært årsmøte	28
Kryssord	29
Bekymring over naturgass-satsing. Klubbtilskudd	31
Tariffoppgjøret 2004	32

FORKORTELSER SOM GJERNE BLIR BRUKT I FAGBEVEGELSEN

AAF	Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening.
AMU	Arbeidsmiljøutvalg
AOF	Arbeidernes Opplysningsforbund
AU	Arbeidsutvalg
DBE	Direktoratet for brann og eksplosjonsvern
EBL	Energibedriftenes Landsforening
EBU	Elektrobransjens Bedriftsutviklingsprogram
ELBUS	Elektrobransjens Utviklingssenter
EMF	Europeisk Metallarbeiderføderasjon
EnFo	Energiforeningen
ESA	EFTA Surveillance Authority (EFTAs overvåkingsorgan)
ESU	Elektrobransjens Service og Utviklingssenter
EU	Den Europeiske Union
EVU	Etter og videreutdanningsreformen
EØS	Europeisk Økonomisk Samarbeid
FAFO	Fagbevegelsens Forskningscenter
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
HSH	Handel og Servicenæringens Hovedorganisasjon
HVO	Hovedverneombud
IKT	Informasjon og Kommunikasjons Teknologi
ILO	Internasjonal Labour Organisation
IRI	Installasjon, Reparasjon og Industri
KFO	Kommunenes Fellesorganisasjon
KS	Kommunenes Sentralforbund
KUF	Kirke, utdannings og forskningsdepartementet
LO	Landsorganisasjonen
NAF	Norsk Arbeidsmannsforbund
NAVO	Norsk Arbeidsgiverforening for virksomhet i offentlig sektor
NEF	Nordisk Elføderasjon
NEKF	Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund
NELFO	Norske Elentreprenørers Landsforening
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NITO	Norges Ingeniørorganisasjon
NKF	Norsk Kommuneforbund
NOU	Norsk Offentlig Utredning
NTL	Norsk Tjenestemannslag
NTO	Nordisk Tele Organisasjon
NVE	Norges Vassdrags og Energidirektorat
OD	Oljedirektoratet
OREE	Opplæringsrådet for Elektro og elektronikkfag
ORMET	Opplæringsrådet For Produkt og elektrisitetstilsynet
PE	Produkt og elektrisitetstilsynet
RFA	Rådet for Fagopplæring i Arbeidslivet
SSB	Statistisk Sentralbyrå
STAMI	Statens Arbeidsmiljøinstitutt
UNI	Union Network Internasjonal
VK 1 – 2	Videregående Kurs 1 og 2.
VO	Verneombud

Har funnet råd til vår fremtidige pensjoner?

Av Geir Ove Bernhoff

Pensjonssystemet i Norge i dag er under endring og fagbevegelsen står ovenfor viktige utfordringer på dette området.

Folketrygdens utgifter vil vokse i takt med eldrebølgen som kommer. I dag har vi ca. 630 tusen alderspensjonister og ca. 280 tusen uførepensjonister i Norge. I år 2030 vil tallene ha steget til henholdsvis 1 million alderspensjonister og 400 tusen uførepensjonister. Samtidig vil de kommende pensjonister ha tjent opp flere pensjonspoeng enn hva dagens pensjonister har tjent opp. Spørsmålet er om vi vil bli i stand til å finansiere framtidens pensjoner og på hvilken måte vi skal gjøre dette.

Alderstrygden ble innført i Norge i 1936. Det ble gjort til et overordnet samfunnsansvar å sikre alderdommen for alle, uavhengig av tidligere yrkesaktivitet.

1. januar 1967 ble Folketrygden etablert. Folketrygden avløste tidligere enkeltlover, slik at vi samlet alt under ett trykkesystem.

Folketrygden gir stønad under alderdom (alderspensjon), ved sykdom, svangerskap og fødsel, arbeidsløshet, uførhet, dødsfall og tap av forsørger.

Målsetningen ved innføringen av Folketrygden i 1967, var at den skulle dekke 2/3 (66%) av lønnen i pensjon. Dette var et resultat av en ganske bred politisk enighet om prinsippene for den norske velferdsstaten.

Når vi ser på dagens trygdeavgift som den enkelte betaler og arbeidsgiveravgiften er dette på langt nær nok til å finansiere de årlige utgiftene. Staten må derfor inn å dekke resten av utgiftene via tilskudd fra statsbudsjettet.

Et annet problem er underdekningen av grunnbeløpet. Alderspensjonen består av grunnbeløpet som reguleres i trygdeoppgjøret hvert år. Siden 1967 har dette grunnbeløpet blitt underregulert med rundt 30%. Dette betyr at pensjonene i Folketrygden ikke har holdt tritt med den vanlige lønnsutviklingen i samfunnet. Målsetningene fra Folketrygden om å dekke 2/3 av lønnsinntekten er derfor langt i fra oppfylt, da dagens dekning er redusert til om lag 50%. Dette må hevdes å være et tillitsbrudd ovenfor kontrakten mellom

folk og myndighet. Dersom et privat pensjonsforsikringsselskap hadde opptrådt slik myndighetene har justert og endret Folketrygdens ytelser, ville Kredittilsynet gitt skarp påtale. Nå må det legges til at Bondevik II regjeringen ha gitt lovnader om å redusere dette gapet som underreguleringen har ført til. Det gjenstår bare å se om regjeringen holder sine lovnader.

I dag er det nærmere 1 million lønnsmodtakere, hovedsakelig i privat sektor, som ikke har annen dekning enn folketrygden. Det viser seg i undersøkelser at de fleste ikke har tenkt over at de nærmest får halvert sin inntekt når de blir pensjonister.

Norske arbeidstakere har nå et klart dårligere pensjonssystem enn sine nordiske kollegaer.

Helt tilbake fra 1954 hadde LO drøftinger med Norsk Arbeidsgiverforening om bedriftspensjoner i tillegg til den daværende alderstrygden. Dette førte i 1960 frem til en avtale om "Fellesordninger for Tariffestet pensjon" FTP, og omfattet fra starten om lag 400 000 lønnsmodtakere i privat sektor. LO hadde nådd frem til avtaleveien med en viktig tilleggsordning på toppen av datidens alderspensjon.

LO avviklet denne FTP ordningen i 1967 da det ved innføringen av Folketrygden, var bred politisk enighet om et mål på en fremtidig pensjon på 2/3 av lønn. Fagbevegelsen tolket disse politiske signalene alvorlig og baserte seg på at pensjonsrettferdighet ville bli sikret gjennom Folketrygden, slik at det ikke lenger var nødvendig å

satse på avtaleveien gjennom FTP. Dette er kanskje den alvorligste pensjonspolitiske vurderingen LO noen gang har gjort.

Når vi ser på dagens underregulerte Folketrygd er det derfor naturlig at fagbevegelsen har gjenopptatt arbeidet med tariffestet pensjon.

Erfaringene viser at norsk lovgivning i dag ikke tilstrekkelig ivaretar arbeidstakernes interesser. I 2001 tapte de HK-organiserte i Trondheim byrett sin sak om tjenstepensjon i Håkon Detalj, – bedre kjent som Rimi. Bakgrunnen var at Rimi avviklet tjenstepensjonsordningen de ansatte hadde i Håkon Nord AS fra 1978. Byretten kom til at arbeidsgiveren var i sin fulle rett til ensidig å avvikle tjenstepensjonen fordi det ikke forelå noen bindende avtale mellom partene i bedriften. Det hjalp ikke på rettsvurderingen at noen av de ansatte hadde tjenstepensjonen omtalt i sine skriftlige arbeidsavtaler.

Skulle Trondheim byretts dom bli stående er signalet krystallklart:

- Individuelle arbeidsavtaler er ikke nok. Tariffavtaler må på plass.
- Positiv omtale i bedriftens personalhåndbøker er ikke nok – innholdet i personalhåndbøkene er kun til informasjon og ikke som en del av avtaleverket.

I dag er det en pensjonskommisjon som er nedsatt for å utrede problemene videre. Ser vi bakover er utredninger ikke akkurat mangelvarer på dette området, og det er betydelig med hyllemeter med utredninger som ligger i departementenes kontorer.

Alle utredninger viser at det er tre veier å gå;

1. Vi kan beholde ytelsesnivået og la fremtidens generasjoner betale regningen etter hvert som regningen blir større og større
2. Vi kan beholde innbetalingsnivået og gradvis frata innbyggerne deres opptjente pensjonsrettigheter for å tilpasse dem innbetalingene.
3. Vi kan bygge opp fond allerede nå som kan være med på å finansiere fremtidens pensjonsutbetalinger.

Det mest akutte problemet nå er myndighetenes beslutningsvegring. De vet hva problemet er, og vet hva som må gjøres, men gjør ikke annet med det enn utredninger. Og tid koster penger. Det er

et regnestykke som konkluderer med at vi sender en regning på 100 millioner per dag til fremtidige generasjoner om vi ikke gjør noe. Det tilsvarer kr. 50 per arbeidstaker per dag.

Ved innføring av Folketrygden fikk vi institusjonalisert prinsippet om solidaritet gjennom overføringer mellom de som har mye og de som har lite. Sammenlikner vi vårt velferdssystem med for eksempel USA, er det i dette området individualistiske prinsipper om å være selvhjulpne en rådende. Dette har bl.a. ført til fattigdomsrater på et helt annet nivå enn det vi kjenner til her hjemme. Det er også sterke krefter i vårt samfunn som ønsker å bevege Folketrygden i en markedsorientert og individualistisk retning. Bondevik II regjeringen har signalisert en dreining av Folketrygden i retning av en mer privatisering av rettighetene og en større rolle for markedet i forvaltningen av den enkeltes fremtid som pensjonist. I et mer markedsorientert og individualistisk system vil det bli meget store fortjenestemuligheter for finansnæringen, og dette er helt åpenbart drivkraften i debatten om pensjonssystemets og Folketrygdens framtid.

Høyresiden ønsker en privat fondering. Tankegangen i et slikt ønske er at hvert medlem i folketrygden selv bestemmer hvordan midlene på pensjonskontoen skal investeres. Vi vil gjennom reklame og på annen måte bli tilbudt en serie av private fonds og finansieringsselskaper som skal sørge for at våre pensjonsmidler overføres til aksjer og lignende. På den måte tilføres aksjemarkedet frisk kapital som igjen kan komme næringslivet til gode. Det vil bli mer komplisert for den enkelte, samtidig som at det risiko for store tap av egen pensjonskapital og det kan utvikle seg store forskjeller i inntektene mellom grupper av pensjonister.

Dersom dette blir virkelighet kan det i verste fall føre til at selve byggverket i den norske velferdsstaten, Folketrygden, raser sammen, og vi får tilstander som ligner på de amerikanske.

Nå har det seg slik at i en levekårsundersøkelse fremkom at en arbeidstaker må ha ca. 66% av lønn som pensjonist for å opprettholde levestandarden. Vi må som fremtidige pensjonister derfor spør oss selv hvorvidt vår nåværende pensjon (folketrygdens ytelser som gir fra ca. 50% av vår lønnsinntekt og en eventuell tjenstepensjon fra bedriften som normalt gir +/- en 62% av lønnsinntekt), kan

opprettholde vår levestandard på eksempelvis 62% av vår lønnsinntekt?

I tariffoppgjøret 2002 ble partene enig om at tjenstepensjonsordninger skal drøftes på alle bedrifter med formål å etablere tjenstepensjonsordninger. Ordningene skal så gjennomgås en gang i hver tariffperiode. Det er derfor svært viktig at dere starter forhandlinger med bedriften hurtigst mulig for å opprette og protokollere (få avtalen underskrevet) en pensjonsavtale med bedriften. For dere som er i en bedrift som allerede har en pensjonsordning er det viktig at dere får denne avtalen inn i en protokoll, underskrevet av begge parter.

Pensjonskommisjonen som er ledet av Fylkesmann Sigbjørn Johnsen har gitt ut en foreløpig rapport fra sitt arbeid. Kommisjonen ønsker med denne rapporten å bidra til en åpen diskusjon om disse spørsmålene.

Pensjonskommisjonen skisserer to veivalg for pensjonssystemet i framtida: En lik, statlig basispensjon til alle pensjonister (flat pensjon til alle), eller en modernisert folketrygd med en klarere sammenheng mellom arbeidsinntekt og pensjon enn i dag.

Det positive ved innstillingen er at alle nå synes enige om at folketrygden må fondsbaseres. Et negativt element i denne rapporten er et forslag om å fjerne AFP ordningen.

Tarifforhandlingene som har vært ført rundt pensjonsordningene viser at det også i fremtiden vil kreve kamp for å sikre de ordningene som til en hver tid er etablert. LO har derfor satt seg som mål at pensjonssystemet i Norge må sikre rimelig trygghet for en rimelig pensjon i forhold til lønn. På lang sikt bør alle kunne dekkes av ytelser som gir 2/3 (66%) inntektsdekning i pensjonstilvæ-



Demonstrasjoner i Frankrike vedrørende kutt i pensjoner.

relsen. Det er viktig at folketrygden blir grunn-elementet i pensjonssystemet og at Folketrygden blir en pensjonsavtale som gir trygghet og tillit. Folketrygden som en pensjonsavtale mellom folk og myndigheter må gjenreises. Det er også viktig at fagbevegelsen får innflytelse over oppspart pensjonskapital. Voksende internasjonaliserte kapitalmarkeder har økt finans- og kapitaleiernes makt, delvis på bekostning av arbeidstakerne.

Alt dette tilsier at vi må ha en økt fokus på pensjonsordningene dersom vi ønsker en rettferdig pensjon som vi kan leve av når vi går av med pensjon.

Årsmøte i Rogaland Elektromontør forening



Eivind Nordbø.

Årsmøtet ble holdt på Folkets hus i Stavanger, tirsdag den 8 april og ble åpnet av fagforeningens leder Øivind Wallentinsen.

Til å lede årsmøtet ble Edvin J Habbestad og Morten Ravn Hagen valgt og som referenter ble John Helge Kallevik og Selmer Liknes valgt.

Årsmøtet/representantskapet er en fin arena for å få informasjon samt å passe på at fagforeningens tillitsvalgte gjør de valgene som er til det beste for medlemmene.

Representantene har her mulighetene til å påvirke valgene, stille forslag til saker på dagsorden eller ved å sende inn saker til årsmøte. I år var det ikke mottatt saker fra klubbene til årsmøtet og fagforeningens styre må da ta signalene som om en gjør en god jobb i styret. Likevel håper man på

større engasjement og ber om tilbakemelding på endringer som kan gjøres for å få årsmøtene enda mer interessante.

Litt diskusjon på årsmøte ble det vedr. regnskaper og budsjett.

Eivind Nordbø tok opp spørsmålet vedr kostnader i forbindelse med medlems kursing og landstariff konferansen som skal holdes i Svolvær. Forbundet sliter med dårlig økonomi og det finnes sikkert andre steder å holde en slik konferanse hvor en kommer betydelig billigere ut av det. Samtidig har en i forbundet en tradisjon for at denne typen konferanser fordeles på forbundets distrikter.

Den nye styresammensetningen etter årsmøtet er som følger:

Leder:	Øivind Wallentinsen
Nestleder:	Kai Christoffersen
Sekretær:	Geir Ove Bernhoff
	Leder av installasjonsutvalget
Kasserer:	Morten Ravn Hagen
Studieleder:	Thor Einar Amundsen
Styremedlem:	Leif Egil Thorsen
	Leder av oljeutvalget
Styremedlem:	Rita Pedersen
Styremedlem:	Mona Heggland
	Ungdoms representant
Styremedlem:	Erlend Moldøen
1. Varamedlem:	Oddbjørn Fåland
2. Varamedlem:	Sigve Kvamme
3. Varamedlem:	Edvin Habbestad
4. Varamedlem:	Selmer Liknes

Mellomoppgjøret 2003



Mellomoppgjøret er regulert i Landsoverenskomsten for elektrofagene § 16 pkt. 5. Denne bestemmelsen virker slik at faste timelønnsseter og akkordmultiplikator reguleres i de mellomliggende år i forhold til lønnsutviklingen i SSBs statistikk for voksne arbeidere i alt fra foregående år. Mellomoppgjøret er ferdig utregnet og tillegget ble på 5,6% eller kr. 7,12 på LOK (Landsoverenskomsten for elektrofagene) §3A lønn, slik at ny sats er kr. 134,20. Tillegget på kr. 7,12 **SKAL** legges på de etablerte lønnssetene i bedriften, unntaket fra dette er hvis klubb og bedrift har avtalt en prosentvis regulering iht. LOK § 16 pkt. 5. Da vil det etablerte lønnsnivået i bedriften bli regulert med 5,6%.

Eks 1: lønnsnivået er før mellomoppgjøret kr. 155,- hvis kroneregulering blir nytt lønnsnivå: kr. 162,12.

Eks 2: lønnsnivået er før mellomoppgjøret kr. 155,- hvis prosentregulering blir nytt lønnsnivå: kr. 163,68

Vi er kjent med at en del bedrifter problematiserer reguleringen av lønna og minner om hva som er fastslått i LOK § 3 E:

Avtalene er særavtaler iht. Hovedavtalen § 4.2. pkt 4. Ved særavtaler som følger Hovedavtalen § 4.2 pkt

4, kan det kreves lokale forhandlinger i tariffperioden. Men det forutsetter enighet for å kunne gjennomføre endringer i tariffperioden.»

Dette gjelder alle 3 E-avtaler. Ingen avtale kan sies opp i tariffperioden og ingen endringer verken i innretning eller nivå kan gjennomføres uten at de lokale parter er enige om dette. Ved uenighet om endringer videreføres avtalen frem til 15. mai 2004.

Det er utsendt endringene av satsene i LOK til alle medlemmene i fagforeningen, dette ble utsendt midt i uke 21.

**Hvis det er problemer med å få tillegget i den enkelte bedrift ber vi om at tillitsvalgte tar kontakt med Rogaland Elektromontørfor-
ening slik at vi kan hjelpe til med at alle får det de rettmessig har krav på. Ingen må akseptere at bedriften "stjeler" av årets tillegg.**

Et "apropos" til årets tillegg må være at det dekker inn det som de fleste betaler i fagforeningskontingent (det er få som betaler mer enn 14000 pr. år i kontingent).

Styrekonferanse i fagforeningen

Av Kai Christoffersen

Den 12 og 13 mai arrangerte fagforeningen styrekonferanse med 10 styrerepresentanter og 2 organisasjons sekretærer tilstede på Utstein Kloster. I fredlige omgivelser med kort avstand til Stavanger kunne fagforeningsstyret sette av to dager til behandling av mange viktige saker, uten forstyrrelser. For nye tillitsvalgte i styret er også en slik styrekonferanse en fin anledning til å bli kjent med styrekulturen og saksmengde og behandlingsmåte. Arbeidet i fagforeningen er tidkrevende og utfordrende. Saksmengden kan til tider være meget stor og det kreves god disiplin av styremedlemmene for å komme igjennom alle sakene som er til behandling. Samleskinnen er på dagsorden i alle fagforeningens utvalg og også på styrekonferansen. Det tar tid og ressurser å lage dette medlemsbladet og styret er usikre på om det treffer medlemmene. Styret kunne ønske mer innspill fra medlemmene og signaler om dette er noe vi skal

fortsette med. Ellers ble fagforeningens årsmøte diskutert for å prøve å finne en måte å få årsmøte mer interessant. Diskusjon om to dagers årsmøte og gruppe arbeid, samt bruk av innledere på aktuelle tema var noen av forslagene som ble diskutert. Hvordan fagforeningen skal arbeide med landstarriffkonferansen ble grundig diskutert og det er viktig å få engasjement i klubbene, slik at fagforeningen kan få innspill til utforming av krav og endringer i vårt avtaleverk. Hvordan fagforeningens utvalg skal arbeide og deres mandat ble tatt opp og styret vedtok også å opprette et HMS utvalg. Styrekonferanser er også noe som enkelte klubber holder årlig og til dere som ikke gjør det: Ta og forsøk en gang. Få hjelp fra fagforening til dagsorden og saksunderlag, og dere vil se at det styrker klubbarbeidet og en kan klare å fordele oppgaver og gjøre livet enklere til de tillitsvalgte.

Bak f.v.: Kai Christoffersen, Egil Willy Kristensen (org. sekretær), Edvin Habbestad, Øivind Wallentinsen, Selmer Liknes, Thor Einar Amundsen, Sigve Kvamme, Erlend Moldøen og Geir Ove Bernhoff.



Helse, miljø og sikkerhet

Av Kai Christoffersen

På styrekonferansen i Rogaland elektromontør forening den 12 og 13 mai ble det vedtatt å opprette et eget HMS utvalg i fagforeningen.

Tidligere har dette ansvaret lagt under studieutvalget, men styret mente det ville være riktig å opprette et eget utvalg om man skal ha muligheten til å ha større fokus på dette arbeidet i tiden som kommer.

Utvalget skal ledes av styrets nestleder, Kai Christoffersen og arbeidet starter umiddelbart med kartlegging og fokus på hovedmålene, med bla. HMS/Vernekonferanse som en viktig oppgave for utvalget. Andre i Utvalget er Thor Einar Amundsen fra Fabricom og Terje Hansen fra Aker Kværner Elektro. Utvalget er representert fra installasjons bransjen med Lars Morten Stein-skog fra Rønning elektro, Odd Karl Nyrud fra Siemens avd. Haugesund og Vidar Mong fra Søn-nico i Egersund.

Om utvalget fungerer etter hensikten vil HMS utvalget ble et årsmøte nedsatt utvalg som velger sine representanter på fagforeningens årsmøte.

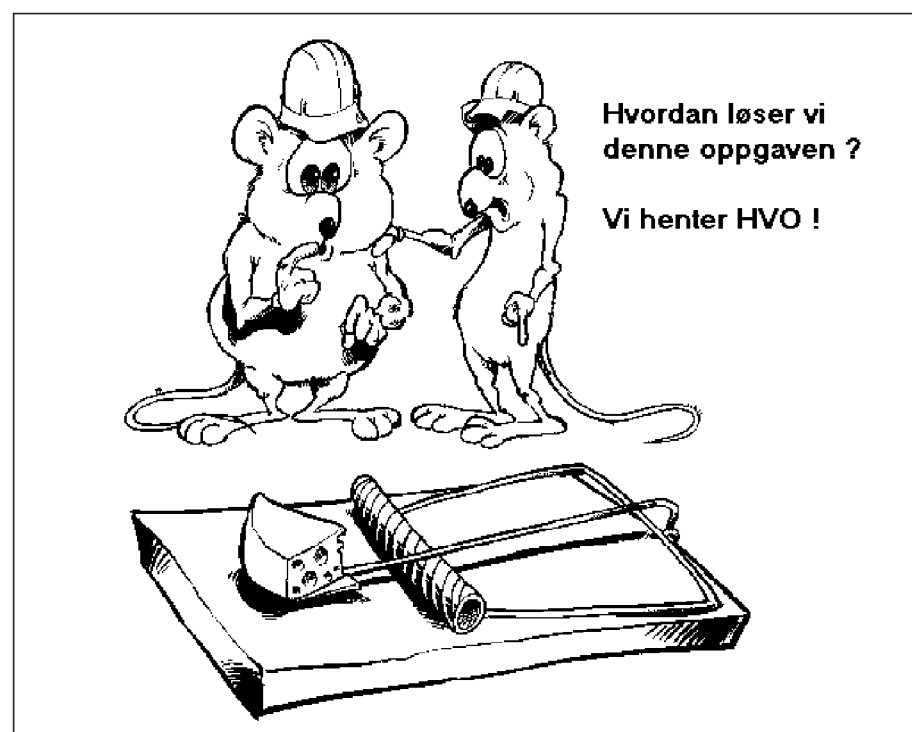
Fagforeningsstyret vil evaluere det arbeidet som er gjort i utvalget i forkant av årsmøtet i år 2004.

Av de viktigste sakene utvalget skal jobbe med er det en årlig dagskonferanse for verneombud og HVO. Det skal legges til rette kurs og opplys-nings virksomhet og skape nettverk for VO/HVO i klubbene.

I noen bedrifter fungerer arbeidsmiljøutval-gene godt, mens det svikter i andre og vi håper på denne måten å få løftet nivået i alle bedrifter, samt å kunne hjelpe VO/HVO slik at de ikke føler seg isolert på egen arbeidsplass.

Utvalget håper at verneombudene og HVO i våre medlemsbedrifter tar kontakt, slik at vi kan få en pekepinn på hva en er opptatt av ute i bedrif-ten og hvilket arbeid utvalget bør konsentrere seg om for på en best måte å kunne hjelpe.

Utvalgets leder kan nåes på mail: kchristo@c2i.net eller på mobil 930 22 923.



Økt risiko i Nordsjøen

Av Kai Christoffersen

Risikoen for at en storulykke skal inntreffe på norsk sokkel, er økende. Utviklingen i antall uønskede hendelser knyttet til gasslekkasjer, brønnsparke og skader på bærende konstruksjoner gir størst grunn til bekymring. Dette er blant konklusjonene i rappor-ten «Utvikling i risikonivå på norsk sokkel. Fase 3 – 2002».

Rapporten ble presentert på en pressekonferanse i OD fredag 25. april.

Oljedirektoratet igangsatte prosjektet «Utvikling i risikonivå på norsk sokkel» i 1999/2000, og resulta-tene blir presentert i årlige rapporter. Prosjektets mål er å utvikle og anvende måleverktøy som viser utvik-lingen i risikonivået på norsk sokkel.

Metodene som anvendes i prosjektet baseres blant annet på hendelsesrelaterte indikatorer og samfunns-vitenskapelige analyser.

I prosjektet blir definerte fare- og ulykkessituasjo-ner («DFU-er») og arbeidsulykker registrert, analysert og vurdert. Nytt av året er at det er utviklet risi-koindikatorer som dekker all relevant helikoptertrans-port av personell. Dette er utarbeidet i nært samarbeid med Luftfartstilsynet og helikopteroperatørene på norsk sokkel.

Gasslekkasjer bekymrer

Det er få indikatorer som viser klar og positiv reduk-sjon, mens det er flere viktige bidrag til storulykkesri-siko som viser tydelig økning. De tre hendelsestypene som i 2002 har gitt de klart største bidragene til tota-lindikatoren for tap av liv ved storulykker er hydrokar-bonlekkasjer, brønnsparke og konstruksjonssvikt.

I perioden 1996-2002 har det vært totalt 228 bety-delige hydrokarbonlekkasjer fra faste- og flyttbare inn-retninger på norsk sokkel. Ingen av gasslekkasjene er blitt antent. Likevel gir antallet gasslekkasjer grunn til bekymring, fordi potensialet for en alvorlig ulykke ved antenning er så stort.

Oljedirektoratet vil derfor om kort tid kalle inn le-delsen i operatørselskapene på norsk sokkel og be dem sette opp forpliktende reduksjonsmål og en plan for å nå disse målene. I tillegg har OD allerede besluttet at alle større gasslekkasjer skal granskes av OD.

Færre personskader – to dødsulykker

I 2002 ble det registrert 50 alvorlige personskader på norsk sokkel. Det er en liten nedgang i forhold til 2001 (60). Frekvensen av alvorlige personskader på innretningene er på nivå med snittet de siste 10 år.

Antallet bore- og brønnrelaterte skader har vist en markant nedgang, og har omtrent samme ulykkesfre-kvens som skader knyttet til drift/vedlikehold/kon-struksjoner.

Det understrekes imidlertid at den positive utvik-lingen innen personskader de siste par årene ikke av-speiles i antall omkomne i arbeidsulykker i 2002, som er det høyeste siden 1993.

Dødsulykkene på Byford Dolphin 17. april og Gyda-innretningen 1. november gir dystre påmin-nelser om at det er små marginer som avgjør utfallet av uønskede hendelser.

Fallende gjenstander

I fase 3 er det gjennomført en omfattende datainn-samling av fallende gjenstander. Totalt 267 små og store hendelser i 2002 er innrapportert og vurdert. Analysen viser at i 80 prosent av hendelsene ble det påvist brudd eller svekkelse av mer enn en barriere.

Begge dødsulykkene i 2002 ble direkte eller indi-rette forårsaket av fallende gjenstander. Det under-streker behovet for at næringen prioriterer tiltak for å redusere hyppigheten av ulykker og tilløp med fal-lende gjenstander.

– Store utfordringer

– Denne rapporten bekrefter en tendens vi har obser-vert, nemlig at risikoen for storulykker er økende. Det er bekymringsfullt. På den andre siden er ikke en-dringene dramatiske, men rapporten viser at vi har store utfordringer også på norsk sokkel når det gjelder å bedre sikkerheten, sier oljedirektør Gunnar Berge.

– Risikonivåprosjektet gir oss også mulighet til å måle utviklingen over tid, og kan hjelpe oss til å fore-bygge storulykker fordi det gir oss og næringen mulig-het til å sette inn ressursene der de har mest effekt. Dette gjør risikonivåprosjektet unikt, ikke bare i petro-leumssektoren, men generelt både her til lands og internasjonalt, sier Berge.

KILDE: OD

Dagskonferanse for oljebransjen

Av Kai Christoffersen

Den 14 mai arrangerte fagforeningens oljeutvalg en dagskonferanse i Lagårdsveien for å diskutere dagsaktuelle saker for bransjen. Det var 17 engasjerte tillitsvalgte tilstede og det ble holdt gode innledninger.

Den første innlederen var Sonja Tinnesand fra NOPEF, som er HMS koordinator og forbundssekretær. Sonja tok for seg OD sitt regelverk vedr. samsoving og aktivitets forskriften. Hun hadde merket seg vårt engasjement i saken igjennom tema i Samleskinnen og syntes det var meget positivt at fagforeningen var opptatt av denne saken. Hun håpet at vi kontaktet henne om det oppsto problemer på sokkelen vedr. regelverket eller NOPEF tillitsvalgte som favoriserte egne ansatte og medlemmer. Alle har føling med forskjellene på sokkelen, hvor brønnservice og catering har de dårligste forholdene ifm. restitusjon.

Andre problemer i sammenheng med samsoving er bruken av shuttling, nattarbeid og Sonja påpekte av OD definerte shuttling som den største risikoen. Nattarbeid og samsoving gir svært like helsemessige problemer og disse problemene forsterker seg desto eldre man er. Sonja mente det var viktig å få problemene registrert og mente en burde bruke RUH systemet. (Rapportert Uønsket Hendelse)



Fra LO anlegg hadde fagforeningens oljeutvalg invitert Kåre Karlsen som tok for seg tildeelingen av kontrakter og den økte bruken av utenlandsk arbeidskraft. Det er et stort problem at myndighetene ikke bruker lovverket til å rydde opp i de mange ulovlige forholdene på norske bygg og anleggsplasser. Av de siste syv tildelingene på Snøhvit ved Hammerfest, gikk seks kontrakter til tyske firma. Disse bedriftene bruker mye arbeidskraft fra Polen, Latvia og Litauen som har ofte dårlige forhold, og hvor deler av lønnen går til bakmenn som organiserer reisene og kontakten med det tyske selskapet.

LO sliter med dokumentasjonen og møter holdninger fra de som er satt til å administrere lover og regler som er skremmende. Kåre Karlsen fremhevet det gode arbeidet som våre tillitsvalgte i EL&IT forbundet hadde gjort i denne saken, med god pressedekning og engasjement. Fra salen ble det påpekt at ledelsen i forbundene og i LO må bli tøffere, ellers taper vi denne kampen. Det holder ikke med 5 minutters markering, og flere tillitsvalgte mente en burde streike i dager vis om det måtte til, for å vekke politikerne og myndighetene.

Med gode diskusjoner bidro de frammøtte til en god konferanse som de fleste hadde et meget positivt inntrykk av. Oljeutvalgets leder Leif Egil Thorsen, takket innleiderne med blomster og de frammøtte mente at en slik konferanse burde gjentas.

Leif Egil Thorsen takker Sonja Tinnesand.

Intervju med Forbundsstyremedlem Ove Toska

Av Kai Christoffersen

Samleskinnen vil forsøke å få noen ord fra forbundsstyre representantene for å høre hvilke utfordringer de ser som viktige og om det er saker det er spesielt opptatte av. Denne gangen tar vi for oss Ove Toska som med lang fartstid i forbundet ble valgt inn i forbundsstyret ved Landsmøtet i 2002. Ove Toska har rukket å bli 51 år og har sin bakgrunn fra Sønnico og Elektroarbeidernes fagforening i Bergen.

Politikk – for arbeid til alle og rettferdig fordeling!

Etter mange og lange diskusjoner om forbundets økonomi, er det nå svært viktig for forbundet i ennå større grad få satt samfunnspolitikk og bransjepolitikk på dagsorden.

Våre bransjer i forbundet står overfor svært så tøffe utfordringer det være seg omstillinger, nedbemanning, AS-ifisering, privatisering, utenlandsk arbeidskraft, voksende arbeidsledighet eller angrep på fagene.

Dette er utfordringer som krever svært mye arbeid og ressurser for å stå opp mot. Dette er og mye politikk, og det vil måtte kreves stor innsats fra oss tillitsvalgte og fra det enkelte medlem.

Vi har nå en regjering som snur om og gjør store forandringer i vårt samfunn. Forandringer som i stor grad endrer vårt samfunn som så langt har vært basert på fellesskapsløsninger, enhetsskole og små forskjeller i samfunnet. Dette er utfordringer vi i fagbevegelsen ikke støtter, og det er derfor svært viktig for oss å gjøre denne høyre-regjeringens tid så kort som mulig. Slaget står i 2005, men før det har det vært kommunevalg i høst, og det er også ett meget viktig valg for lokaldemokratiet, nærmiljøet og ikke minst som ett signal til regjeringen.

Det er ikke alltid enkelt å snakke om politikk på klubbmøter og fagforeningsmøter. Men våre medlemmer må se sammenhengen i samfunnet i dag og ta med seg holdningene fra arbeidet i fagforeningen når stemmesedlene skal legges i valgunnen.

Det samfunn vi ønsker å ha i morgen – avgjøres gjennom det politiske arbeid vi i fagbeve-



Ove Toska

gelsen sammen med våre politiske venner skaper, mens makten til å gjennomføre dette gjøres ved stemmeurnen.

Ove Toska

Intervju med ansatte

Samleskinnen fortsetter med sine intervjuer av fagforeningens ansatte og har kommet til John Helge Kallevik. John Helge har gode tillitsmanns egenskaper og kommer lett i kontakt med alle og vi er heldige som får svar av han på våre spørsmål til Samleskinnen mellom telefonene og møtene han skal på.

S spørsmål til John Helge Kallevik

Ansatt siden 1. november 1983. Da ble jeg ansatt som forretningsfører på halv tid. Fra og med 1. februar 1984 fikk fagforeningen støtte fra forbundet for at vi skulle følge opp Kårstø anlegget. Er nå ansatt som organisasjons sekretær i Rogaland Elektromontørforening med hovedansvar på offshore og §9 forhold. I tillegg har jeg ansvar for installasjonsmiljøet på Haugalandet.

1. Hvordan har fagforeningen utviklet seg fra sammenslåingen mellom avdeling Haugesund og Stavanger frem til i dag?

Sammenslåingen mellom de 2 fagforeningene hadde pågått lenge. Vi ble først ett distrikt i NEKF fra og med 1. februar 1987. Det ble gjort vedtak om dette på Landsmøtet i 1986. Grunnlaget for sammenslåingen ble lagt med mange års tilnærming. På de respektive årsmøtene i 1995 i fagforeningene, Rogaland Elektromontørforening og Haugaland Montørforening, ble det vedtatt at disse fagforeningene skulle slås sammen. Det var etter et grundig forarbeid. Det fine var at det var 2 likeverdige parter som la frem grunnlaget for sammenslåingen. Stiftelsesårsmøte var i 1995.

2. Hvilke oppgaver arbeider du med for tiden innenfor ditt virkefelt i fagforeningen?

Det er mange saker og områder å arbeide med. Det som får størst oppmerksomhet nå er det som skjer på de ulike terminalene til Statoil hvor de gir det meste av kontrakter til utenlandske firmaer, også på elektro. I tillegg er det å være behjelpelig med saker innen tariffavtalen både overfor medlemmer og tillitsvalgte. Akkurat nå er det mange som er permittert. Derfor kommer der mange spørsmål rundt avtale om permittering, ansiennitet i denne forbindelse.

3. Hvilke utfordringer er de viktigste som forbundet står ovenfor i de nærmeste årene?

Det er nok at alle har arbeid og at rammevilkår for industrien blir endret og lagt til rette. Det er en skam at



John Helge Kallevik.

Norge som har alle forutsetninger ikke tar i vare sin egen industri.

4. Hva mener du medlemmer og tillitsvalgte lokalt bør arbeide med i egen klubb?

Det er mange forhold, blant annet å få alle organisert, engasjere medlemmene og ikke minst at medlemmene blir orientert om situasjonen både i bedrift og arbeidsforhold ellers i arbeidsmarkedet. Det er utrolig viktig å følge med og være opptatt av faget, tariffavtalen og at en får reelle mulighet til å ha innflytelse i egen bedrift.

5. Hvordan kan klubbene arbeide med forberedelser til tariffoppgjøret i år 2004?

Neste tariffoppgjør nærmer seg. Allerede nå i juni skal forslag på tema på Landstariffkonferansen i september/oktober sendes forbundet. Forslag til endringer av Landsoverenskomsten skal være inne til fagforeningen i slutten av august. Jeg har et sterkt ønske i den forbindelse om at en setter av tid til å gjennomgå avtalen punkt for punkt og noterer ned forslag til endringer medlemmene sliter med. Der er mange spørsmål som kommer opp til oss. Har vi krav på det eller har vi krav på det. Da vil det være bra hvis medlemmene får være med i denne prosessen. Når en gjennomgår avtalen vil medlemmene fange opp det som avtalen inneholder og faktisk lære egen avtale å kjenne. Så det er min sterke anbefaling.

1. mai markering i Stavanger og Haugesund



Årsmøte i distriktet

Av Kai Christoffersen

Stille og rolig årsmøte i distriktet, med interessant og dagsaktuelt innledning av yrkeshygieniker Halvor Erikstein fra OFS.

Leder av Distrikt Rogaland; Rolf Bersås åpnet årsmøtet og takket spesielt for deltakelsen ved demonstrasjonen den 28 februar som var meget vellykket, takket være god deltakelse fra medlemmene over hele fylket.

Leif Egil Thorsen og Geir Ove Bernhoff ble valgt som dirigenter og Rune Eia og Paula Torgersen ble valgt som referenter. Johannes Kolstø, Jan Refnes og Wenche Johannesen ble valgt som redaksjonskomite.

Beretninger, regnskaper og budsjetter ble godkjent fortere enn en klarte å snu årsmøte papirene. Det var ikke innsendte forslag til årsmøtet og det er beklagelig, for fortsatt bør det være saker som engasjerer så pass at en ønsker å påvirke styret i utviklingen av distriktet.

Til å holde innledning hadde styret bedt yrkeshygieniker Halvor Erikstein fra OFS om å fortelle litt om hva han driver med og om de farene som lurar i arbeidslivet.

Halvor tok for seg saker som har vært i media den siste tiden som eksponering av turbin og hydraulikkoljer, som inneholder giftige organofosfater. Flere av organofosfatene er svært giftige og kan gi nevrologiske skader. Også problematikken med for liten søvn var han innom og mente at skadene ved samsoving og andre forstyrrelser som gjorde at man fikk for lite søvn, var mye farligere enn det folk flest var klar over. Søvnforskere har sammenlignet dette med rusmidler og folk flest som har vært våken i mer enn 24 timer oppfører seg likt til en tilstand med over 1 i promille. Da forstår man at dette er en viktig HMS faktor, for ingen ønsker personer på jobb med 1 i promille?

Valg til distriktsstyret og utvalgene, LO, Folkets Hus osv. ble fremlagt av valgkomiteens leder; Kai Christoffersen. Av endringer i styret er Leif Egil Thorsen fra Aker Kværner flyttet opp fra varamannsplass til styremedlem og Oddbjørn Fåland fra Fabricom har overtatt varamannsplassen.

Distriktsstyret bak fra venstre: Øivind Wallentinsen, Helga Knutsen, Øystein Eik, Geir Ove Bernhoff, Leif Egil Thorsen og Rune Eia. Foran fra venstre: Wenche Johannesen, Rolf Bersås, Jan Refnes og Kai Christoffersen.



Oljekonferanse den 16.-18. juni

EL&IT Forbundets Olje- og anleggskonferanse Rica Maritime Hotell Haugesund 16-18.06.2003.



Foto: Elektro Monterforum

Olje- og anleggs konferansen 2003 i haugesund hadde 45 deltakere fordelt på 7 distrikt. Der var 5 gjester tilstede samt innleder Børre Pettersen fra LO. Det var 14 deltakere fra Rogaland.

Tariffpolitisk beretning: Ved Trond Løvestakken

Det ble redegjort for det arbeidet Lønssystemutvalget EL&IT/TELFO hadde gjort i perioden. Det er ikke kommet noe konkret forslag på bordet når det gjelder offshoreavtalen fra utvalget. En kan ikke regne med at det kommer noe konkret til tariffrevisjonen 2004.

Det er signert et forslag til behandling av arbeidstidsordninger mellom 5 Forbund innen LO. Her ligger også et forslag om behandling av f.eks. 12-16. kriterium om 33,6 timers uke f.eks. ved 12-16 rotasjon.

Twistebehandlingen i Forbundet har fått sterk kritikk den siste perioden, noe som kan skyldes flere elementer. Det ene er at TELFO ikke ønsket behandling foran oppgjøret 2002. Det andre er internt i EL&IT Forbundet. Rutinene har ikke fungert som beskrevet og det har ført til at en har fått mange saker som ikke er løst på 2-3 år!!!!. Rogaland har vært av de fagforeningene som har purret mest på å få orden på dette. Trond meldte at rutinene skal være ordnet internt innen sommeren når det gjelder tvister for 2003. Så får tiden vise hva som skjer med de andre sakene som tidligere ikke er løst. Noen av disse ligger for tur over til arbeidsretten.

Det ble orientert og opplistet hvilke saker det sentrale olje- og anleggutvalget hadde jobbet med i perioden. Der var vedtaket fra konferansen 2002 uteglemt, noe som ble bemerket fra salen.

Oljekonferansens vedtak i 2002 vedr. mer innflytelse/tilknytning offshoreavtalen og LOK § 9: Innledning ved Jan Olav Andersen. Debatt og gruppeoppgaver

Det var og er uenighet innad i Forbundet og Distrikter vedrørende det vedtak fra konferansen 2002, selv om dette ble enstemmig vedtatt da. Dette kom sterkt frem på denne konferansen i Haugesund og det ble fremmet et forslag om der i det hele tatt skulle gjøres ytterligere arbeid vedr. vedtak fra 2002. Dette ble til slutt vedtatt med 24 mot 17 stemmer på konferansen. Selve forslaget til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak på oljekonferansen i Haugesund 18.06.2003

Etter olje- og anleggskonferansen 2002 har olje- og anleggutvalget i EL & IT Forbundet drøftet vedtaket om en an-



Foto: Elektro Monterforum

nen tilknytningsform for de av medlemmene som er omfattet av offshoreavtalen og LOK § 9. Arbeidet har så langt ikke ført til noen endelige konklusjoner.

For å kunne avslutte/komme videre med dette temaet foreslås det et ad-hook utvalg for å synliggjøre eventuelle muligheter for en annen tilknytningsform og avstemming på tariffoppgjøret i forhold til disse miljøene, uten å dele opp «IRI» miljøet i flere tariffavtaler.

Olje- og anleggskonferansen 2003 gir mandat til utvalget å utarbeide forslag til Landstariffkonferansen. Forbundet Stiller opp med de midler som trengs til dette arbeidet.

Fristen for dette arbeidet settes til 1. September 2003.

Forslag på personer: Karsten Bøe, John Helge Kallevik (Leder), Leif-Egil Thorsen, Svein Arild Dale og Steinar Burås.

Elektrobransjens konkurransekraft: Ved Trond Løvestakken Jan Henrik Larsen

Det ble orientert om situasjonen i bransjen og hvordan myndighetene stiller seg i sakene. Konferansen var meget bekymret for utviklingen der en bruker f.eks. Maskindirektivet for å rettferdiggjøre bruk av ukvalifisert arbeidskraft og tilsidesette krav fra Forskrift for elektriske anlegg (FKE). Dette direktivet stiller ikke krav før selve tilkoplingen til forsyningsnettet i Norge. Konferansen var også bekymret for den nedbygging av de kontrollorgan vi har i dag f.eks. DBE. Denne nedbygging vil føre til svekket sikkerhet og krav til faglige kvalifikasjoner. EL&IT må dermed sette fokus på trusselbildet og gå i bresjen for å styrke de kontrollerende myndigheter. Det er en nødvendighet for å få styrke/få tilbake vår egen fagstolthet i Forbundet.

Sosial dumping/utenlandsk arbeidskraft/arbeidsinnvandring og holdninger til dette. Orientering fra Trond Løvestakken, innledning av Børre Pettersen

Det ble redegjort for de erfaringer en har og bruken av utenlandsk arbeidskraft. Børre Pettersen hadde et veldig bra

Forts. side 28

Årets vakreste høstkveld

4. september kl 19.00 i STAVANGEREN

**SETT AV DENNE KVelden NÅ
HER BLIR DET HØY TEMPERATUR OG GOD UNDERHOLDNING**

Program
KOMIKER Hans Morten Hansen
Listetoppene for Fylkestinget i Rogaland

Disse har sagt ja. AP, SV, RV, SP, Krf og Høyre

Hva vil disse gjøre med industri nedbygging i Rogaland, Brutalisering av Arbeidslivet med mer.

Midnight Ramblers spiller til slutt

Alt dette får du som medlem for kr 50.- i inngangs billett.

I tillegg vil vi trekke en storby weekend for to på inngangsbilletten.

Billetter kan bestilles på telefon 51840490 eller på mail elogit.rogaland@rele.no

Ta med kona, mannen, samboer, venninne eller en arbeidskollega og hør hva politikerne vil gjøre for at du skal få det verre i fremtiden. Det er nå du har muligheten, ikke etter valget da er det for seint.

Kommune valget er mandag den 15. september så sørg for å være godt orientert og benytt muligheten til å høre hva politikerne lover på Stavangeren den 4. september kl 19.00

Dette er et samarbeid i mellom Distriktet, Rogaland Elektromontørforening, Rogaland Energiforening og Klubbene i Telenor & Bravida



REDAKTØRENS



HJØRNE

Å være redaktør for Samleskinnen er en utfordring for kreativiteten og en bør like å skrive for mange av artiklene lager en selv. Noen artikler som i forrige nummer vedr. nye representanter i forbundsstyret har irritert enkelte tillitsvalgte. Og det føles godt, så vet man at det er noen som leser det en skriver og at man er i stand til å provosere. Jeg lurte fortsatt på når forbundsstyret skal begynne å kreve noe av administrasjonen, for forbundets økonomi er ikke friskmeldt, selv om det ble sagt på Landsmøtet i 2002.

Ofta så lurte jeg på om vi stiller for store krav til forbundet, men har funnet ut at vi stiller enda større krav til vår egen klubb og til vår lokale fagforening. Hvorfor er det slik at vi har større kon-

troll på økonomi, postgang, forberedelser til møter og lignende enn hva forbundet sentralt kan klare?

Mye av forklaringen ligger i en streng vurdering av hva fagforeningen skal engasjere seg i. Må vi være med på alle møter, konferanser og demonstrasjoner som finner sted og som tar tid. Og når vi så har bestemt oss for å delta, så må det gjøres fullt å helt, ikke stykkevis og delt.

Flere av våre offshore klubber har purret forbundet på tvister som er sendt inn for flere år siden. Ofta har man ikke fått tilbakemelding på hvor i prosessen disse tvistene ligger. Det burde ikke være vanskelig å lage system for registrering og tilbakemelding på postgangen. Hadde forbundet vært mye tøffere med sin aktivitet, både hva de selv arrangerer og ikke minst hva de stiller på utenfor sine kontorer i Oslo, så hadde også forbundets økonomi vært bedre. Likestillingsutvalg med mer, burde vært lagt på is og forbundet burde konsentrert seg om hva som er kjerne aktiviteten. Dårlige tariffoppgjør og medlemsflukt er ikke noe et forbund kan leve med i lengden.

En annen utfordring ligger i den kommende landstariffkonferansen og spenningen blir i første omgang til hva som skal prioriteres. Det vil være en tragedie om det er pensjoner som skal være prioritert nr. 1. Det er en viktig sak men pensjoner står høyt på dagsorden i LO og i Fellesforbundet og en prioritering i EL&IT forbundet vil i så fall være for å slippe noe arbeid. En annen sak som kanskje kommer er etter og videreutdanning. Skal denne saken prioriteres så må forbundet være villig til å gjøre noe drastisk med blant annet ELBUS.

Til slutt vil jeg igjen oppfordre medlemmer og tillitsvalgte om bidrag til vårt medlemsblad. Ofta kan det være vanskelig å sende inn noe på egen hånd, men lag gjerne en sak i sammen med andre i bedriften. Redaksjonen hjelper også til om det er noe vi kan bidra med.

Bilder kan sendes på CD eller diskett til Rogaland Elektromontørforening, Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger. Eller bruk mail: kchristo@c2i.net

Hilsen Redaktøren, Kai Christoffersen.

ABB og Aker deltar i forskningsprosjekt

19.05.2003 Ansatte i ABB Offshore Systems deltar sammen med Aker Offshore Partner i et forskningsprosjekt om kunnskapsutvikling i oljeindustrien.

Forskningsprosjektet kjøres i regi av Rogalands forskning og Høgskolesenteret i Rogaland, og skal blant annet kartlegge følgende:

Hvordan organisasjonen klarer å benytte de ansattes kunnskap og informasjon

Hvordan internt samarbeid påvirker hvilken kunnskap og informasjon som brukes

Hvordan samarbeid mellom ansatte i organisasjonen og eksterne forbindelser (underleverandører) fungerer

Cirka 20 av våre underleverandører er også plukket ut til å delta i undersøkelsen, og vil svare på de samme spørsmålene.

Resultatene vil bli todelt; en bedriftsversjon som deltagende selskap får til eget internt bruk, samt en forskningsversjon som Rogalands forskning vil benytte til videre forskning innen disse tema.



Kvitebjørn-dekket ble bygget ved ABB i Haugesund og er nå på plass offshore.

Installasjonstype	Stålunderstell – bunnseksjon Høyde: 45 meter Grunnflate: 50 x 50 meter Vekt i luft: 4 600 tonn
Stålunderstell – topp seksjon	Høyde: 167 meter Grunnflate: 50 x 50 meter Dimensjon i toppen: 22,5 x 30 meter Vekt i luft: 7 600 tonn
Dekk med boligkvarter	Lengde: 100 meter Bredde: 43 meter Høyde (uten kraner og helidekk) 37 meter Vekt: 10 800 tonn
Flammetårn	Lengde: 104 meter Bunnramme: 22,5 x 10 meter Toppramme: 5 x 4 meter Vekt: 300 tonn
Borevæskemodul	Lengde: 38 meter Bredde: 12,4 meter Høyde: 23,5 meter Vekt: 1 400 tonn

KVITEBJØRN

Kvitebjørn feltet ligger i blokk 34/11, øst for Gullfaks feltet i Nordsjøen. Produksjonen starter etter planen høsten 2004.

De totale investeringene i løpende kroner for Kvitebjørn, inklusiv olje- og gassrørledninger og tilknytninger til Troll gassanlegg på Kollsnes i Hordaland, er 9,7 milliarder løpende kroner.

Kvitebjørn får en fullt integrert, bunnfast stålplattform med bore- og prosessanlegg og boligkvarter. Plattformen skal etter planen være på plass på feltet våren 2003, og boringen av brønner starter umiddelbart etterpå.

Rikgass og kondensat fra feltet skal sendes i rørledninger til henholdsvis Kollsnes og Mongstad i Hordaland. Tørrgassen skal sendes i transportnett til det europeiske kontinentet, mens væsken går til Vestprosess anlegget på Mongstad for foredling til butan, propan og nafta. Kondensatet skal transporteres gjennom en ny rørledning, Kvitebjørn oljerør, via Troll oljerør II til Mongstad.

Reservoaret befinner seg på om lag 4000 meter dyp og har høyt trykk og høy temperatur. Vanddypet på Kvitebjørn er 190 meter.

Pensjonisttur

Av Petter Sel

Så var det tur igjen for pensjonistene.

Vi møttes på Lagårdsveien 124.

Kjørte til Lauvvik hvor vi tok ferjen til Oanes.

Kjørte så Ryfylke veien til Suldal og videre til Røldal. På Haukeliseter hadde vi lunsj. Godt smørbrød med biffkaker. Brødet var veldig godt.

Videre mot Rjukan.

Det var stopp på veien på grunn av snø og slaps, og et uhell som hadde skjedd i motgående felt. Temperaturen sank til 2 grader. Ufyselig vær, så det var godt å sitte i bussen.

Kjørte i gjennom Rjukan og opp til Gaustablikk Høyfjellshotell. Veien var smal, kratt og svingete. Hotellet lå på over 1000 m.o.h.

Hotellet var bra. Om kvelden var det middag. Det var laks, men vi fikk små porsjoner.

Etter middagen var vi i salongen og tok en dans.

Etter frokost neste dag kjørte vi til Norsk Industriarbeider Museum. Et fint sted. Der så vi film om tungtvannssabotasjen. Det var fantastisk å se hvor de hadde tatt seg opp til kraftstasjonen.

Etterpå tok vi en tur til Tinnsjøen, og såg hvor ferjen med tungtvannet var blitt sprengt.

Kjørte så til Geilo hvor vi hadde lunsj. God suppe med brød.

Etter lunsj kjørte vi over Hemsedalfjellet som var 1100 m.o.h., videre til Aurlandsdalen og videre til Flåm.

Tok Flåmsbanen opp til Myrdal og ned igjen. Været var stygt, regn og kaldt.

Så gikk turen via Gudvangen opp Stallheimskleivene til Stall Heim Hotell. Her fikk vi god middag.

Etter frokost neste dag kjørte vi over Voss til Dale Fabrikker. Nå skulle vi kjøpe, men det ble ingen handel, alt var for dyrt. Turen gikk til Bergen. En liten time vandret vi litt rundt i Bergen. Så gikk turen til Halhjem ferjested.

Om bord fikk vi lapskaus. Over fjorden til Stord, videre gjennom tunnelene til Arsvågen. Ferjen til Mortavika og videre til Lagårdsveien.

En god buss og en meget kjekk fører som var en meget god guide. Berge og frue er gode til å varte oss opp.

Vi sier takk til foreningen og Berge og frue for en fin opplagt tur. Takk!

Få arbeidskonflikter i 2002

Om lag 151 000 arbeidsdagar gjekk tapt som følge av arbeidskonflikter i 2002.

Dette var langt færre enn ved hovudoppgjeret i 2000, då ein halv million arbeidsdagar gjekk tapt.

Det blei registrert 16 arbeidskonflikter med til saman 9 900 involverte arbeidstakarar i 2002. Flest tapte arbeidsdagar hadde hotell- og restaurantverksemdar med 69 600 dagar eller 46 prosent av alle tapte arbeidsdagar. Også i industrien var det

omfattande konflikter med tap av om lag 44 000 arbeidsdagar.

I år med hovudoppgjer, slik som i 2002, er det som regel fleire tapte arbeidsdagar enn i år med mellomoppgjer. Vi må heilt attende til 1992 for å finna eit år med hovudoppgjer og så få arbeidskonflikter. Når det gjeld talet på tapte arbeidsdagar, må ein attende til 1994 for å finna eit år med hovudoppgjer og lågare tal på tapte arbeidsdagar.

KILDE: Statistisk Sentralbyrå.

Økende oppdragsmengde for ABB OS

Fra ABB OS klubben har Samleskinnen fått melding om økende oppdragsmengde med fabrikasjon i Haugesund som har hatt et godt belegg de siste månedene, hvor blant annet Subsea Systems har vært en viktig kunde. Dette har gitt et positivt utslag gjennom prosjektene Bonga og Seven Heads.



Sigve Kvamme (t.v.) og Morten Ravn Hagen.

Fabrikasjon ble i september i fjor tildelt Bonga-kontrakten av Subsea Systems. Prosjektet omhandler fabrikasjon og ferdigstilling av 8 stk. Gas Lift Riser Base-moduler, hvor sluttkunden er Snepco (Shell Nigeria). Overlevering skal skje 31. mai i år.

Fabrikasjon gjør arbeid for Seven Heads

«Seven Heads» er et annet Subsea-prosjekt hvor Fabrikasjon fabrikkerer og ferdigstiller en beskyttelsesramme samt en Manifold-modul for tilknytning av 7 stk. gassledninger i Irskesjøen. Overlevering til Subsea Systems vil være ved utgangen av april i år.

Kjekt med store fartøy og rigger

Det er alltid kjekt å ha store fartøyer og rigger til kai, da de gir et visuelt positivt inntrykk av situasjonen i Haugesund. Like før Påske var shuttle tankeren [Petrotrym](#) (nå Nordic Trym) i tørrdokken. Arbeidsomfanget var provisorisk elektro, platearbeid, reparasjon av propellere samt en del rørarbeid.

Sluttspurt «Snøhvit Par og Pau»

For tiden er vi inne i sluttspurten om «Snøhvit Par og Pau» hvor arbeidsomfanget er på cirka 12.000 tonn. Kontrakten skal tildeles av Statoil 9. mai. På Statfjord A skal det også bygges en modul, en såkalt «Mud Prosess Area Modulen» hvor forespørselen ankommer Haugesund uke 19 med antatt fabrikasjonsstart til høsten.

I tillegg til egne markedstiltak blir verftet i Haugesund også positivt berørt av inngåtte kontrakter gjort av FPS og M&M.

Troll A tar form etter sommerferien

Det tar nok en god stund før vi kan vise til dimensjoner som for eksempel Kvitebjørn i Haugesund, men Troll A begynner å ta form litt etter sommerferien i år. Det første dekket skal på plass 4. august, og det siste være på plass i Nordsjøhallen 9. desember i år. Modulen som forøvrig er på 3900 tonn skal være «ready» for «sail-away» 1. mai 2004. EDS-modulen som også følger Troll A er på 670 tonn og har samme «sail-away» dato.

Visund Gass Oppgraderingsprosjektet skal være klar for «sail-away» 1. mars 2005. Fundamentbyggingen starter i desember 2003, og antatt oppstart av platekutting mars 2004. På topp vil dette prosjektet ha mobilisert cirka 180 personer.

Utfordringer i Kristiansund

Selv om beskjeftigelsen i Haugesund er god, og vil forbli det i hele 2003, så har Fabrikasjon noen utfordringer når det gjelder beskjeftigelse i verkstedet i Kristiansund. Og det vil derfor være stor fokus på å få en større beskjeftigelse i Kristiansund i tiden fremover.

Lyse Gass investerer 670 millioner uten statsstøtte

Lyses nett for naturgass vil stå driftsklart mars 2004. Sommeren 2003 legges det 48 km lange sjørør som skal frakte naturgassen fra Kårstø til Risavika i Sola kommune. Gassen skal bringes videre til kundene på Jæren og på Ryfylkeøyene Rennesøy, Finnøy, Talgje og Fogn i et rørbasert fordelingsnett som nå er under bygging. Prosjektet har en kostnadsramme på 670 millioner kroner og har ingen garantier om statsstøtte.



Alf Egil Solvang

Bakgrunn for prosjektet

I 2001 besluttet Lyse å investere 500 millioner kroner på å føre naturgass til Jæren i et rør over Boknafjorden og ut til kundene i et rørbasert nett. Lyse Gass ble stiftet høsten 2000 og er et heleid datterselskap av Lyse Energi AS. Selskapet skal bygge og drive transport- og distribusjonsanlegg

for naturgass i Sør-Rogaland samt kjøpe og selge naturgass. Bygging av sjørør for transport av gassen, bygging av landnett for distribusjon av naturgass ut til kundene, kundeløsninger og salg er organisert i egen prosjektorganisasjon, kalt Rogass.

Naturgass gir nye muligheter på Jæren og vil gi næringslivet i regionen mulighet til å starte ny virksomhet og styrke konkurransevnen til eksisterende virksomhet. Det økende energi-behovet kombinert med nye og mer omfattende miljøkrav krever moderne, framtidsrettede løsninger. I Lyses satsing inngår blant annet fjernvarme basert på avfallsforbrenning og naturgass som vil tas i bruk av industri og transportsektoren – noe som vil bidra vesentlig til å få ned forurensende utslipp.

Lyses gassrør vil åpne mulighetene for forskning og produksjon basert på naturgass i den planlagte Energiparken i Risavika. Med naturgass vil Lyse kunne tilrettelegge for en mer fleksibel og robust energiforsyning.

Milepæler i prosjektet

Lyse har fått tillatelse av Olje- og energidepartementet til bygging av sjørør for transport av naturgass fra Kårstø til Risavika. Konsekvensutredningen for sjørøret har vært ute til høring og det har vært utarbeidet Plan for anlegg og drift (PAD), samt delutredninger om sikkerhet, miljørisikovurdering og konsekvensutredning for samfunnsmessige forhold. I følge departementet er utredningsplikten oppfylt og Plan for anlegg og drift er godkjent.

Fri flyt av kapital

Av Steinar Alsos, leder i Attac

Regulering av kapitalbevegelser over landegrensene vil gi større autonomi (etiske perspektiver) i penge- og valutapolitikken, og samtidig redusere sårbarheten for finansielle kriser, skriver Steinar Alsos, leder i Attac Norge. Artikkelen har stått på trykk i mai utgaven av den nordiske utgaven av Le Monde Diplomatique.



Steinar Alsos, leder i Attac

De siste par tiårene har sett en kraftig reduksjon i reguleringen av kapitalstrømmer over landegrensene. Samtidig har omfanget av kortsiktige valutatransaksjoner økt kraftig. I 1990 ble det utført kortsiktige valutatransaksjoner tilsvarende 18 ganger verdien av internasjonal varehandel, i 1998 var dette tallet økt til 60.

Denne utviklingen har undergravd nasjonale myndigheters mulighet til å drive en selvstendig penge- og valutapolitikk, og den har bidratt til å gjøre en rekke økonomier langt mer sårbare for finansielle kriser. Derfor er det nødvendig å gjeninnføre regulering på kapitalbevegelser over landegrensene.

Tre ting på en gang

Rente- og valutapolitikk går ofte ut på å oppfylle tre mål. For det første ønsker man stabile valuta-

kurser, for å sikre forutsigbarhet i forhold til utlandet. For det andre ønsker man muligheten til å drive en mest mulig uavhengig pengepolitikk, sånn at rentenivå og pengemengde kan reguleres i forhold til aktivitetsnivået i samfunnet: I økonomiske nedgangstider kan renta senkes sånn at det blir billigere å ta opp lån, for å bidra til mer fart i næringslivet og dermed redusert ledighet. Og for det tredje ønsker man som regel frie kapitalbevegelser over landegrensene, for å tiltrekke seg investeringer og la investorene mest mulig i fred.

Stabile valutakurser, uavhengig pengepolitikk og frie kapitalbevegelser. Det er tre ting på en gang. Men valutapolitikk er ikke et kinder egg. Tre ting på en gang blir minst ett for mye.

Som Gro Harlem Brundtland sa en gang: Alt henger sammen med alt annet. Rentnivå og pengemengde henger sammen med både valutakurser og med aktivitetsnivået i samfunnet. Et høyt rentnivå i Norge vil gjøre det attraktivt å plassere penger her, og dermed bidra til kapitaltilstrømning og til økt etterspørsel etter norske kroner, mens et lavt rentnivå vil bidra til at investorene leter etter andre steder å plassere pengene sine.

Men myndighetene kan også bruke rentenivået til å regulere aktivitetsnivået i samfunnet. I en situasjon med økende ledighet og stagnasjon i økonomien, kan man senke rentenivået og øke pengemengden for å stimulere til nye investeringer og økt aktivitet. Og omvendt, hvis det er fare for overoppheting av økonomien kan man heve rentenivået for å bremse inflasjonen.

Men med frie kapitalbevegelser er det umulig å bruke pengepolitikken til å justere valutakursen og regulere aktivitetsnivået samtidig. På kort sikt har ikke myndighetene andre virkemidler til å på-

virke valutakursen enn justering av renta for å påvirke kapitalstrømmene til landet, eller endring av pengemengden ved kjøp/salg av valutaeserver eller obligasjoner – eller trykking av penger. Med fast valutakurs må pengepolitikken brukes til å forsvare valutakursen og ikke til å regulere aktivitetsnivået i samfunnet.

Pest eller kolera

Dermed kommer man i et alvorlig dilemma hvis man blir truet av økonomisk depresjon samtidig som en fast valutakurs kommer under press, for eksempel på grunn av kapitalflukt. En rekke land har de siste årene vært i denne situasjonen.

Høsten 1998 var Brasil truet av økonomisk depresjon. Samtidig opplevde landet kapitalflukt, investorer fryktet at den økonomiske kollapsen i Russland samme år skulle spre seg til Brasil. Brasils valuta ble sett på som overpriset, markedet forventet devaluering. Myndighetene valgte å forsvare valutakursen, og skrudde opp rentenivået til rundt 50 prosent for å bremse kapitalflukten. Brasil våget ikke gi opp et fastkurssystem som hadde vært et av de viktigste elementene i den økonomiske reformpakken landet hadde gjennomgått noen år før, og som blant annet hadde tatt knekken på det evige brasilianske inflasjonsspøkelset.

Men rentenivået var kvelende på den brasilianske innenlandske økonomien – i tillegg til at det ikke var nok til å stoppe kapitalflukten. 15. januar 1999 ga Brasil opp og gikk over til flytende valutakurs. Og Brasil er ikke det eneste landet som har sendt økonomien inn i depresjonslignende tilstander i forsvaret av en overvurdert valutakurs.

Flytende kurs?

På den andre sida er det ikke alltid like attraktivt å la valutakursen seile helt sin egen sjø heller. En ting er den usikkerheten som følger av at man ikke vet hvor mye eksport- og importvarer er verdt framover. Et annet problem, særlig for land med betydelig utenlandsgjeld, er at en svekkelse av landets valuta automatisk øker gjeldsbyrden. Den svekkelsen Brasil har opplevd av valutaen etter at landet gikk over til flytende kurs i 1999 har økt en allerede tung gjeldsbyrde, og er en av de største utfordringene for president Lula. Og for land hvor næringslivet har lån i utenlandsk valuta

(Brasil har dette i liten grad, men i Sørøst-Asia i 1997 var dette utbredt) vil dette problemet være enda større.

Flytende kurs vil heller ikke gjøre valutaen immun mot spekulasjon, selv om de store fortjenestemulighetene ved kraftige devalueringer forsvinner. Det er selvsagt fortsatt mulig å spekulere i kurssvingninger når kursen flyter.

Regulering av kapitalflyten

Hvis fri slipp av valutakursen vurderes som for risikabelt, samtidig som man ikke vil gi fra seg muligheten til å styre pengepolitikken, kan regulering av kapitalflyten være en løsning. Dermed er det ikke sagt at det å innføre enkelte begrensninger på kapitalbevegelsene over landets grenser vil gi myndighetene fullstendig autonomi over pengepolitikken og samtidig ha muligheten til å styre valutakursen. Men begrensninger på kapitalbevegelsene vil øke handlingsrommet i noen grad, særlig hvis man velger virkemidler som kan justeres ved behov og gjøres strengere i tilfelle kriser.

Regulering av kapitalflyten kan dessuten redusere sårbarheten for store svingninger i kapitalstrømmene. Mange av landene som har blitt rammet av finansielle kriser de senere årene, har hatt en finansiell boom i forkant av krisen. Dette gjelder i særlig grad landene i Sørøst-Asia i årene før Asia krisen i 1997.

Det er forskjell på utenlandske investeringer. Direkteinvesteringer, dvs investeringer hvor målet er en viss grad av kontroll over investeringsobjektet, tenderer til å være relativt langsiktige. De fleste landene i Sørøst-Asia i 1997, samt Russland og Brasil i 1998-99, opplevde økning i direkteinvesteringer gjennom de finansielle krisene landene gjennomgikk.

Portofolioinvesteringer er en annen skål. Dette er investeringer som er gjort i ren spekulativ hensikt, og som har langt kortere tidshorisont. Stor inngang av portofolioinvesteringer til et land vil gjøre markedet sårbart, fordi man får problemer hvis mange bestemmer seg for å trekke seg ut samtidig. Og historien viser at det er nettopp det kortsiktige investorer gjør. Hvis noen lukter krise, stikker man av. I noen tilfeller kan forventning om kommende problemer være nok til å utløse nettopp de problemene som forventes. Kapitalkontroll som kan redusere innførselen av kortsiktig,

spekulativ kapital til landet vil derfor bidra til å redusere landets sårbarhet for finansielle kriser.

Det er fullt mulig å utforme kapitalrestriksjoner sånn at langsiktige investeringer ikke blir rammet. For eksempel kan man kreve at en prosentvis andel av beløpet man investerer i landet skal settes på en depositumskonto, et depositum som ikke gis tilbake med mindre investeringen blir stående i et visst tidsrom. Chile har et system som ligner dette. Og den valutaskatten James Tobin foreslo, en liten avgift som ilegges hver gang et beløp veksles fra en valuta til en annen, vil ramme spekulanter som utfører hyppige transaksjoner fra en valuta til en annen, til en tredje og så videre. Mens en langsiktig investor knapt vil merke at avgiften er der.

Dette er bare et par måter å regulere kapitalflyt på. Andre kan og bør tenkes. Og vi bør ikke vente på at alle skal bli enige om den ene, universelle måten å regulere kapitalmarkedene på. Selv om kapitalmarkedene er internasjonale, er de svært mangfoldige. Det som er riktig reguleringsmåte ett sted trenger ikke fungere et annet sted. Men det er nødvendig å utvikle måter å regulere kapitalmarkedene på. Både tapet av penge- og valutapolitiske virkemidler, og omfanget av finansielle kriser de siste årene, viser det.

Copyright © 2002 Publisert av ATTAC Norge,
2003-05-05
Gjengitt etter avtale med ATTAC Norge. K Chr.

Norge på 2. plass i EU

Norge på 2 plass i EU

Norge har avansert fra 4 til 2 plass over hvilke land som har akseptert flest EU direktiver. Norge har nå gjennomført hele 99,3 % av EU sitt lovverk. Dermed er Norge bare slått av Danmark som har gjennomført 99,4 % av EU lovverket.

Norge har 25 åpne konflikt saker med EU-kommisjonen eller ESA om gjennomføring av direktiver, mens Italia har 200 og Frankrike hele 220.



Behov for hotell i Stavanger?

Husk din samarbeidspartner både privat og på jobb!

EL&IT Forbundet har hotellavtale med Radisson SAS Globetrotter Hotel i Stavanger. Vi tilbyr EL&IT Forbundets medlemmer overnatting til kr 650,- inkl. frokost pr. døgn. Ledsager bor gratis. Hotellet har stor konferanseavdeling, fleksible lokaler med mye dagslys og flott personale. I tillegg har dere en spesialpris for dagmøter: kr 285,- pr. person inkl. møtelokale, 2 kaffepauser og lunsjbuffet.

For informasjon og reservasjon, ring 51 76 00 04 eller e-mail
Reservations.Stavanger@RadissonSAS.com
radissonsas.com

Radisson SAS
HOTELS & RESORTS

Samleskinnen har bedt Distriktets leder, Rolf Bersås, om å orientere våre medlemmer om hva distriktets oppgave er og hva de arbeider med.

Distriktstyret i Rogaland og de underliggende utvalgene er sammensatt med representanter fra Rogaland Elektromontørforening, Rogaland Energiforening, Bravida, Heismontørene og de landsomfattende klubbene i Telenor.

Distriktets rolle kan omfatte det meste, men det er politiske saker som det blir satt fokus på.

Dette er saker som endringer i Arbeidsmiljøloven, nedbygging av industri, saker som går mot Forbundets vedtekter, økonomi og forbundets forsikringsordninger.

Saker som er i fokus nå, er revideringen av Arbeidsmiljøloven, så kalt Ny Arbeidslivslov.

Pensjonsutredningen og lignende saker.

EL & IT Forbundet Distrikt Rogaland begynner etter hvert og få gode relasjoner til andre Forbund og fagforeninger i Rogaland.

Dette har mye med den høye politiske aktiviteten vi sammen har klart og holde. Dette er saker som andre fagforeninger har lagt merke til.

Som eksempel på dette var den vellykkete politiske streiken den 28 februar i forbindelse med industri nedbyggingen.

Tror at vi i EL & IT Distrikt Rogaland kan ta mye av æren for at den ble så optimal.

Media bruker enda bilder fra folkehavet ved oljemuseet. Men slike ting får en kun til ved å samarbeide.

Distriktet har også som politikk at vi skal støtte andre fagforeninger og Forbund i deres kamp i forbindelse med streik, nedleggelse av bedrifter.

I den senere tid er det jo nedleggelsen av TOU

Bryggeri som har vært i fokus. Dette er viktige kamper, som vi må støtte våre fagforeningskamerater med.

Jeg tror heller ikke at medlemmene i fagforeningene vil få el-

ler har fått noe dårligere oppfølging som medlemmer etter at Distriktet blei oppretta. Og de vil heller ikke få det i fremtiden. Det er mye lettere for alle fagforeningene og få politisk tyngde, og å bli hørt når en er flere i sammen. Vi har mange saker å stå sammen om i fremtiden, slik at



Demonstrasjon utenfor Statoils generalforsamling.

ingen skal få dårligere lønns og arbeidsforhold.

For jeg regner med at ingen ønsker at sykelønnsordningen skal forsvinne, at vi selv må betale skolepenger for at barna skal få en utdanning.

Men dessverre kan det bli slik i fremtiden hvis Høyre, Krf og Fremskrittspartiet skal få bestemme. De ønsker ikke å beholde velferden i Norge, men at hvert enkelt menneske skal klare seg selv.

Hvilket samfunn vil vi da få i fremtiden? Er det noen som har reflektert over det?

Den 4 September er det nok en gang medlemsmøte i Stavangeren, se program i bladet.

Vil med dette oppfordre medlemmene i Rogaland Elektromontørforening til å møte sterkt frem der.

Slik at vi kan gi politikerne en skikkelig leksjon.

Rolf Bersås
Leder Distrikt Rogaland

Ekstraordinært årsmøte

Det er avholdt ekstra ordinært årsmøte i Aker Kværner Elektro den 12 juni, for å ivareta medlemmer og tillitsvalgte fra Kværner olje og gass. 1. april i år ble alle ansatte i Kværner formelt overført i Aker og nytt styre måtte velges og dette var da også eneste sak på det ekstra ordinære årsmøtet.

Etter årsmøtet ble det holdt et kort medlemsmøte med informasjon rundt enkelte av de utfordringene som klubben står ovenfor, med bla. forberedelser til tariffoppgjøret 2004, klubbaktiviteter ut året med mer.

Det nye styret er som følger:

Klubbleder:	Leif Egil Thorsen
Nestleder:	Kai Christoffersen
Kasserer:	Morten Ravn Hagen
Sekretær:	Ulf Larsen
Styremedlem:	Edvin J Habbestad
Styremedlem:	Rita Pedersen
Styremedlem:	Arild Handeland
Styremedlem:	Tor O Knutsen
Styremedlem:	Kjell GH Haugland
Hovedvernombud:	Terje Hansen



Fra venstre: Lørlingerepresentant: Morten Krogh, styremedlem Tor Oddvar Knutsen og Edvin J. Habbestad, nestleder: Kai Christoffersen, kasserer: Ulf Larsen, vara HVO: Christian Svensson.

Foran fra venstre: Leder av valgkomiteen: Rolf Otto Olsen, klubbleder: Leif Egil Thorsen.

Forts. fra side 17

innlegg som sette søkelyset på flere sider ved saken. Høyt lønnsnivå for montører i Norge og lavt nivå på det akademiske. UDI (kontrollmyndighetene) har ikke erfaring og kompetanse på området. Misbruk av regelverk av diverse bedrifter for å gjøre penger på manglende kontrollinstans. EL&IT må kreve dokumentasjon av kompetanse samt at kontrollmyndighetene utøver sin oppgave. Pettersen mente en ikke kunne forvente mer enn 0,5 – 1% arbeidsinnvand-

ring, noe konferansen stilte seg noe skeptisk til om kom til å stemme. Konferansen mente at dette er viktig å ta fatt i snarest, ellers kunne vi risikere at mange av deltakerne på årets konferanse var oppsagt allerede til neste konferanse.

Allmenngjøring av tariffavtalen LOK.

Av Jan Olav Andersen

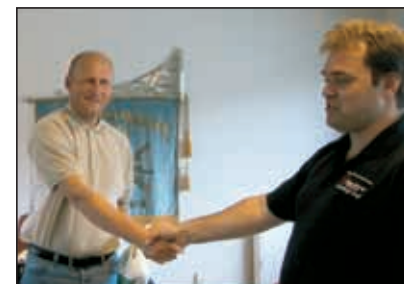
Det ble orientert om hva som var gjort i denne saken, viktig-
Forts. side 31

LEDSAGE	PLANTE GIDDE	MATROS	AVSNITT ARGUMENT	GREIT	ODDE	LEGENDARISK FOTBALL- SPILLER	AVHOLDES FOR PRESSEN
STJERNE		HERME ROM		KOMMUNE 500			
▶					↓	BETRAKTER DOVEN	
└				STROM DRIKK		FLIRE	
GRESK FILOSOF BOKHYLLE			KLOKKE	TURN- APPARAT HODE- PLAGGET			
ELV	UTROP	FUGL KOMMUNE			↓	MESTER	FROST
└		SVIMMEL VERNET		BEDYRE	FLUOR SVOVEL	FORENE HVILTE	
SNELLE PRO- NOMEN			ØGLEART				
└	BILSKILT FRA BODØ		OVERFALL	LAND	INN- HENTER		PELS
MASSIV	STRÅL- ENDE	—				←	GÅRDS- PLASS
└		KV. NAVN MØTE			TILTA JEVNE UT	M. NAVN MÅNED	
VALUTA ENERE		GALLA- ANTREKK					
└			SEILSKIP BILLOP				▨
RADIO- BØLGE		KAMP- PLASS ARTIKKEL			ADVERB	GRIPE	
BESLUTT	KV. NAVN INNSIKT			LARVE	KRØTTER		FISK
└				KV. NAVN MESTER- SKAP		ARTIKKEL	
UBRUKT VULKAN		M. NAVN			SPOLE		
└		ASIATISK REPUBLIKK				NITROGEN	© Hans Arne Haldorset www.hah.net/xord

KRYSSORD:

Rett svar sendes:
Rogaland Elektromontørforening,
Lagårdsveien 124,
4011 STAVANGER. Svarfrist: 5. september.
1. premie er en førstehjelpspute.

Store vinnermuligheter i kryssordet da det bare er noen få som har sendt inn besvarelse, og vi håper enda flere vil være med denne gangen.



Samleskinnens redaktør gratulerer Ulf Larsen som vinner av kryssord nr. 1-03. Rett løsningsord var: Vi krever industri-politikk.

Styret i Rogaland Elektromontørforening oppfordrer alle medlemmer og andre til å støtte de Tou-ansattes kamp mot arbeidsledighet

Støtt opp om lokale arbeidsplasser! Vis forbruker makt

Dette kan du som forbruker gjøre på en enkel måte.

Styrer i Ringnes AS har besluttet å legge ned produksjonen av øl og mineralvann på TOU allerede fra 15. august 2003. I 10 ansatte blir oppsagt. Lojale ansatte som har stått på for TOU og Ringnes i mange tiår blir kastet på dør.

Det er uforståelig at kapitalkreftene legger ned det bedriftsøkonomiske mest lønnsomme bryggeriet i Ringnes kjeden. Det som blir igjen av TOU er en lasterampe ett eller annet sted.

Styret i Rogaland Elektromontørforening oppfordrer alle til å bare velge mellom disse produktene og produsenter av drikkevarer:

Hansa, COOP Husets Øl, Tuborg, Mack, Aass, CB eller Grans

Brus fra : COOP Husets Brus, Fanta, Berentsen og Coca Cola produkter

Vann fra Olden og CB Christians

Bare ved praktisk handling kan vi få kapitalkreftene til å forstå at også de må vise respekt for den enkeltes arbeidsplass, og ikke bare se om de er istand til å tjene enda mer enn de allerede gjør.

STØTT AKSJONEN!!!

Bekymring over naturgass-satsing

Statens forurensningstilsyn (SFT) mener at den økte satsingen på naturgass i Stavanger-regionen kan gi økte klimagass-utslipp.

Det er viktig å være klar over konsekvensene før en bygger ut distribusjonsnett. Det er ingen selvfølge at naturgass vil erstatte strøm fra danske kullkraftverk, sier Anne Johanne Enger, seksjonsleder i klima- og energiseksjonen hos SFT til Rogalands Avis.

SFT har analysert utvikling av energiforbruk og -kilder

fra 2000. I tillegg er det sett på mulig utvikling i årene som kommer, og på bakgrunn av dette laget prognoser for årene frem til 2010. Rapporten viser at planene for distribusjon av naturgass på Jæren gir økte utslipp av både klimagasser og nitrogenoksider, men gir lavere vekst i strømforbruket enn ved fortsatt bruk av vannkraft.

Jærgass alternativet vil øke utslippene av CO₂ med over 30 prosent. Dersom flere regioner enn Nord-Jæren tar i bruk naturgass, vil Norge få problemer med å følge opp sine forpliktelser etter Kyoto-protokollen.

Kilde: Offshore.no

Klubbtillskudd

Klubbtillskuddet er i år kr. 250,- pr. medlem pr. år, utbetaling halve beløpet 2 ganger i året. Vi vil i begynnelsen på juni betale ut klubbtilskudd for første halvår. Vi har i den forbindelse hatt en gjennomgang av innsendte papirer fra klubbene og kan konstatere at det fortsatt er mange som ikke har sendt inn. For ordens skyld er det som klubbene skal sende inn gjentatt nedenfor:

1. Protokoll/referat fra årsmøtet 2003 i klubben hvor det skal fremkomme at regnskapet er godkjent.

2. Godkjent(e) regnskap(er)
3. Kopi av årsoppgave(ne) over klubbens konto(er) som klubben har mottatt fra banken.
4. Lønnsstatistikker halvårlig både for fastlønn og akkord/produktivitetslønn. (For klubbtilskudd 1. halvår skal vi ha lønnsstatistikk for 2. halvår 2002).

Forts. fra side 28

heten av å allmenngjøre tariffavtalen og at det hastet med å få dette på plass. Der var allerede krevd allmenngjøring av LOK ovenfor LO sentralt. Konferansen ble stort sett enig om at dette var ett av de virkemiddel som burde prøves ut, men det ble fra Rogalands side bemerket at dette verken var forankret i organisasjonen blant medlemmene eller diskutert med fagforeningen i Rogaland før krav var oversendt. Dette spesielt da det var spesifisert i krav att det var Hordaland/Sogn og Fjordane og Rogaland som skulle allmenngjøres i første omgang.

Tariffoppgjøret 2004:

Innledning av Jan Olav Andersen

Det ble orientert om hvilke hensyn vi nå må ta ifm neste års oppgjør. Det være seg permisjonsrettigheter, Utdannings-

rettigheter, kontakt med regjering ol. Konferansen tok opp noen momenter som antakelig kommer opp frem mot oppgjøret, så som pensjon, EVU. Fagopplæringen ble diskutert og om det blir samordnet eller Forbundsmessig oppgjør. Det ble pekt på de tillitsvalgte rolle både ovenfor krav og medlemmer, samt at det er viktig at kravene også er forankret i medlemsmassen. Det ble orientert om tap i arbeidsrettssak vedr. betaling på kveldstid ved kursing etter §5.

Det ble i tillegg til nytt vedtak om innflytelse offshore og LOK §9 vedtatt 2 uttalelser på konferansen. En uttalelse om sosial dumping samt en uttalelse om fagutdanning.

Det ble under takk for maten talen tirsdag kveld bemerket av Ronald Roth (pensjonist) at det var merkbart at der var uenighet i oljedistriktene og at noen burde sette seg ned og diskutere dette igjennom.

Av Leif-Egil Thorsen

Tariffoppgjøret 2004

Mellomoppgjøret er nå avsluttet og det er på tide å se fremover mot hovedoppgjøret 2004. Vi har behandlet dette i styret i fagforeningen og vedtatt tidsfrist i forhold til forslag osv.

Det er vedtatt i forbundet sentralt at Landstariffkonferansen (LTK) skal avholdes i uke 40 fra 29. september til 2. oktober og den skal være i Svolvær. LTK er som kjent den konferansen som vedtar hvilke krav som skal reises ved hovedoppgjøret i 2004, samt at konferansen velger forhandlingsutvalg.

Fristen for alle forslag er satt til 26. august, dette er fristen for forslag til endringer i LOK, forslag på hva som skal prioriteres, forslag på representanter, forslag på kandidater til forhandlingsutvalget, forslag på kandidater til fondsstyret av 1/8 fondet (tariffgebyret) og forslag til endringer av vedtektene for tariffkontrollen (tariffgebyret).

Forslag til endringer av bestemmelsene i LOK herunder produktivitetsavtalene, akkordlista og offshoreavtalen. Det er anledning til å stille forslag om både å endre eksisterende bestemmelser, slette bestemmelser og legge til nye bestemmelser. Forslag på hva som skal prioriteres. Selv om det er landstyret i EL & IT Forbundet som vedtar de endelige prioriteringene innstiller LTK både på om det skal være et forbundsvist eller samordna oppgjør og hva som skal prioriteres. Forbundsvist eller samordna oppgjør, det viktigste forskjellen er at ved et samordna oppgjør er det LO som forhandler og det er alle medlemmene innen NHO området i LO som stemmer over resultatet samla. Dvs. at det kan være et stort nei flertall på LOK men pga. at flertallet i LO har stemt ja blir resultatet godkjent, altså har vi mindre innflytelse både under forhandlingene og avstemmingen. For delen er selvfølgelig at LO har en større tyngde å sette bak de krava som fremmes. Samordna oppgjør ble benyttet siste gang i 2000 da vi fikk innført de 4 siste feriedagene i den 5. ferieuka. Forbundsvist oppgjør har vi større innflytelse både

under forhandlingene og under avstemming. I et forbundsvist oppgjør er det også mye større muligheter til få til tekniske endringer av overenskomsten i tråd med de krav og prioriteringer LTK har vedtatt. Prioriteringen av kravene er viktig, og det er som regel 3 områder som blir prioritert, enten i prioritert rekkefølge eller likestilt. Ved oppgjøret 2002 var prioriteringene likestilt. Prioriteringene den gang var økt kjøpekraft til alle spesielt lærlingelønn og offshore-lønn, 33,6 timers uke for arbeidstakere uten nattkvarter i eget hjem og sentrale fond etter- og videreutdanning.

Forslag på representanter. På forrige LTK hadde Rogaland Elektromontørforening 13 representanter av i alt 100. Det er styret som tar ut representanten på bakgrunn av de forslagene som er innkommet fra klubbene.

Forslag på kandidater til forhandlingsutvalget. Forhandlingsutvalget består i dag av 9, hvor 8 kommer fra fagforeningene. Alle fagforeningene er ikke representert i forhandlingsutvalget. Fra Rogaland Elektromontørforening sitter i dag Øivind Wallentinsen i forhandlingsutvalget. LTK kan også endre antallet i forhandlingsutvalget.

Forslag på kandidater til fondsstyret av 1/8 fondet (tariffgebyret) sentralt. I hht. Til vedtektene for tariffkontrollen skal LTK velge et fondsstyre, pr. dd. Består styret av Jan Aasarmoen (leder), Øivind Wallentinsen og Leif Olsen.

Forslag til endringer av vedtektene for tariffkontrollen (tariffgebyret). I hht disse vedtektene er det LTK som skal behandle og innstille på endringer av disse vedtektene før endelig behandling i forbundets besluttende organer.

Det er viktig at alle klubbene engasjerer seg i forberedelsene til tariffoppgjøret 2002.

Alle forslag sendes Rogaland Elektromontørforening på e-post adresse nekfd7iri@rele.no, faks 51 84 04 80 eller postadresse Lagårdsv. 124 4011 Stavanger. Husk fristen er 26. august.

Ferielukking av kontoret. I uke 29 og 30, 14. juli til 27. juli blir kontoret i Rogaland Elektromontørforening stengt. Hvis det i denne perioden er noen som har saker som ikke kan vente kan dere kontakte oss på følgende mobiltelefoner:

John Helge Kallevik 908 97 701
Egil Willy Kristensen 908 97 702
Øivind Wallentinsen 908 97 703